

OM FORSKNINGSMOTALEN

Forskningsomtalen er laget av Folkehelseinstituttets område for helsetjenester, i et samarbeidsprosjekt med Kunnskapskommunen Helse Omsorg Vest. Omtalen skal være til støtte for beslutningstakere i kommunenes helse- og omsorgstjenester.

FORSKNINGSOMTALE

Støttende teknologi på arbeidsplassen for personer med utviklingshemming

Personer med utviklingshemming kan øke arbeidsytelse ved bruk av assisterende teknologi som bærbar PC, nettbrett og smarttelefon. Det viser en systematisk oversikt fra 2018.

Denne forskningsomtalen har kommet til på bakgrunn av at Bergen kommune foreslo å oppsummere forskning om effekter av teknologi som kan støtte velferdsteknologiske løsninger i hverdagen for personer med utviklingshemming.

HOVEDBUDSKAP

I denne systematiske oversikten var spørsmålet: Hva er effekten av teknologisk assistanse på arbeidsplassen for personer med utviklingshemming?

Resultatene viser at teknologisk assistanse kan støtte personer med utviklingshemming på arbeidsplassen til å

- Fullføre oppgaver
- Reise selvstendig til en potensiell arbeidsgiver
- Øke produktiviteten
- Disponere tid

Resultatene viste svært stor eller moderat effekt for alle ferdighetene, se tabell på neste side.

Dokumentasjonen for alle ferdigheter samlet er pålitelige i henhold til forskningsmetoden (Horner et al 2005).

BAKGRUNN

Utviklingshemming er en tilstand som er forårsaket av en forsinket eller avvikende utvikling hos et barn. Det finnes fire grader av utviklingshemming: lett, moderat, alvorlig og dyp. For å få diagnosen psykisk utviklingshemming må personen ha en betydelig funksjonsnedsettelse i kognitive, sosiale og praktiske ferdigheter. Forekomsten av utviklingshemming i Norge ligger mellom 52 000 og 157 000 personer. Ifølge Nasjonal veileder for gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming skal kommunen legge til rette for bruk av velferdsteknologi for denne gruppen. Veilederen vektlegger også arbeid eller en dagaktivitet for personer i arbeidsfør alder. Slike aktiviteter er viktige for livskvalitet, personlig utvikling og psykisk helse, gjennom glede over å dra på jobb, deltakelse i et arbeidsfellesskap og mestingsfølelse og stolthet over å bidra. NAV har ansvar for varig tilrettelagt arbeid.

HVA ER DENNE INFORMASJONEN BASERT PÅ?

I systematiske oversikter samles og vurderes forskning som svarer på et konkret spørsmål. Forfatterne av denne systematiske oversikten gjorde et søk i aktuelle databaser i september 2016 og fant 10 studier som de inkluderte i oversikten. Alle inkluderte studier hadde såkalt

Utfall	Antall studier (deltakere)	Effektestimert Tau-U* (95 % KI)**	Tolkning	Kommentar
Alle ferdigheter samlet	10 (31) ^a	0,90	Svært stor effekt	^a De inkluderte studiene for dette utfallet oppfyller kriterier for overførbarhet av resultater i studier med innendeltakerdesign (Horner et al 2005).
Fullføre oppgaver	3 (ikke oppgitt)	0,95	Svært stor effekt	
Reise selvstendig	2 (ikke oppgitt)	0,85	Svært stor effekt	
Produktivitet	1 (2)	0,97	Svært stor effekt	
Disponere tid	1 (1)	0,66	Moderat effekt	

*Tolkning av Tau-U: ≤0,20 = liten effekt; 0,20-0,60 = moderat effekt; 0,60-0,80 = stor effekt; ≥0,80 = svært stor effekt (Vannest & Ninci 2015).

** Konfidensintervall er ikke oppgitt i oversikten.

innendeltakerdesign (eksperimentell single-case studie). Dette studiedesignet kjennetegnes ved at man undersøker om et tiltak har effekt hos en enkelt individ. Hvis flere individer får tiltaket, men med tidsforskyvning er det mulig å studere effekten av tiltaket hos hvert individ. Fire av de inkluderte studiene hadde denne varianten.

Det var tilsammen 31 personer som deltok i de 10 studiene, 19 menn og 12 kvinner. Deltakernes alder varierte mellom 15 og 24 år. Omtrent halvparten av deltakerne hadde lett utviklingshemming og halvparten hadde moderat utviklingshemming.

Teknologien som ble brukt i studiene var hovedsakelig bærbar pc, nettbrett, smarttelefoner og MP3-spillere. Disse ble brukt sammen med programvare som ga påminnelser til å utføre arbeidsrelaterte oppgaver. Påminnelsene ble gitt på flere måter, for eksempel ved video, lyd, bilde, direkte tal, og vibrasjoner.

De inkluderte studiene var publisert mellom 2007 og 2015. det er ikke oppgitt i hvilke land studiene var utført.

TILLIT TIL RESULTATENE

Når vi omtaler studier og presenterer et resultat, er det viktig å si noe om hvor mye tillit vi kan ha til dette. Det handler om hvor trygge vi kan være på at resultatet gjenspeiler virkeligheten. Oversiktsforfatterne vurderte kvalitet Council of Exceptional Children Standards for Evidence-Based Practices in Special Education Studiene oppfylte mellom 63 % og 100 % av kriteriene.

Vi brukte en sjekklister til å vurdere kvaliteten på den systematiske oversikten. Den hadde et tydelig formål, hadde gjort relevante litteratursøk og kvalitetsvurdering. Det var ikke mulig å koble alle studier med resultater. Vi vurderte derfor at oversikten var av moderat kvalitet.

Overførbarhet av resultatene ble vurdert med kriteriene som omfatter antall: studier, deltakere, uavhengige forskergrupper og geografiske settinger (Horner et al 2005).

OM DENNE FORSKNINGSSOMTALEN

En bibliotekar planla og gjennomførte i samarbeid med forsker og oppdragsgiver i august 2021 søk etter oppsummert forskning i ni tematisk relevante databaser og seks relevante nettsider. Søkestrategiene var utarbeidet på bakgrunn av forskningsspørsmålet og kombinerte emneord og tekstord for aktuell populasjon (personer med utviklingshemming) og tiltak (velferdsteknologi). Vi gikk gjennom 1,262 systematiske oversikter og omtaler her en av de tre oversiktene som svarte på problemstillingen og var utført systematisk. De to andre oversiktene omtales i egne forskningsomtaler.

Omtalen er skrevet av Eva Denison og Lillebeth Larun, område for helsetjenester, Folkehelseinstituttet. Forskningsomtalen er gjort på oppdrag fra Etat for tjenester for utviklingshemmede, Bergen kommune. Oppsummeringen skal brukes som kunnskapsgrunnlag i videre arbeid med implementering av velferdsteknologi i kommunen.

KILDE

Morash-Macneil V, Johnson F, Ryan J. (2018). A systematic review of assistive technology for individuals with intellectual disability in the workplace. *Journal of Special Education Technology*, 33:15-26.

REFRANSE TIL ANNEN LITTERATUR

- Horner R, Carr E, Halle J, McGee G, Odum S, Wolery M. (2005). The use of single-subject research to identify evidence-based practice in special education. *Exceptional Children*. 71, 165-179
- Helsedirektoratet. (2021). Nasjonal veileder for gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming. Tilgjengelig fra <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/gode-helse-og-omsorgstjenester-til-personer-med-utviklingshemming/Lest-16.11.21>.
- Vannest K, Ninci J. (2015). Evaluating Intervention Effects in Single-Case Research Designs. *Journal of Counseling & Development*, 93: 403-11.